

Vladimir Sorokin

CUKROVÝ KREML

Pistorius & Olšanská
Příbram 2023

Tato kniha vyšla s laskavým přispěním Ministerstva kultury ČR

© 2008 by Vladimír Sorokin
Translation © Libor Dvořák, 2023

ISBN 978-80-7579-168-9 (PDF)
ISBN 978-80-7579-151-1 (tištěná kniha)

Rusi, ty celá jsi jak v mrazu polibek! Modrají se noční proudy řek...

Velimir Chlebnikov

*Ovšem kolik zvůle skrývá se v tom tichu, které mě tolik mámí, tolik
ohromuje! Kolik násilí! Jak jen klamný je ten klid!*

Astolphe de Custine: Rusko v roce 1839

Marfušina radost

Zimní paprsek sluneční oknem ojíňeným prodral se a Marfušku do nosíku zasáhl. Otevřela oči Marfuša a kýchl. Ten paprsek jemný ji probudil opravdu v nejlepším – Marfuše se opětně zdál sen o lese modrém začarovaném a o hemžílčích huňatých, co v tom lese žijí. Pomrkávali hemžílkové huňatí zpoza stromů modravých, jazýčky ohnivé plazili z úst svých planoucích a vykreslovali jazyky těmi do stromové kůry hieroglyfy zářivé, staré a prastaré, složité přesložitě, jež ani sami Číňané neznají, hieroglyfy, jež tajemství strašlivá a veliká ve skrytu svém přinášejí. Duše trne z takového snu, leč přesto je, neznámo proč, příjemné ho vidět.

Odkopla Marfuša nohou přikrývku, protáhla se, popatřila na živý obrázek Ilji Muromce, na dlouhohřívě Sivce-Hnědce cválajícího – a hned si vzpomněla: dnes je poslední neděle. Poslední neděle času vánočního. Jaká to nádhera! Vánoce svaté pořád ještě nekončí! Do školy půjde až zítra. Celý týden Marfuša odpočívala. Sedm dnů po sobě *měkký* budík v sedm ráno nezvonil, babička ji za nohy netahala, tatínek nebručel, maminka na ni nechvátala a batůžek s chytrým strojem záda netížil. Vstala Marfuša z postele, zívla a na přepážku dřevěnou zaklepala:

„Mami!“

Odpověď žádná.

„Mamííí!“

Maminka se zachrula za přepážkou:

„Co je?“

„Nic.“

„Když nic, tak spi dál, ty ještěrko...“

Jenže Marfušence se spát už nechce. Pohlédla do okna zamrzlého, sluncem prozářeného, a hned si vybavila, *jaká* je dnes neděle, vesele si poskočila a ručkama zatleskala:

„Dárek!“

Připomnělo sluníčko, připomněly na skle obrazce mrazivé to *nejdůležitější*:

„Dárek! Dáreček!“

Marfuša radostí až vypískla. A taky se polekala:

„Kolik je vlastně hodin?!“

Vběhla v košilce noční s copem rozpleteným, rozcuchaným za přepážku a na hodiny pohlédla: teprve půl desáté! Pak se pod ikonami pokřižovala:

„Chvála budiž Tobě, Pane!“

Dáreček však až o šesté hodině večerní spatří. V šest večer poslední neděle vánoční...

„Proč ještě nespíš?“ zeptala se maminka a nespokojeně se na posteli převalila.

Zavrtěl se a nosem zasupěl i otec, ležící vedle matky, leč nevzbudil se: včera přišel pozdě z náměstí Miusského, kde své tabatěrky dřevěné prodával, a v noci už zase do dláta bušil a příštímu Marfušinu bratříčkovi kolébku vyráběl. Zato babka na peci se probudila okamžitě, zakašlala, zasípala, odplivla si a zamumlala:

„Vodpusť nám a oroduj za nás, přěsvatá Bohorodičko...“

Jakmile spatřila Marfušu, sykla:

„A co že, ty zmije, otci řádně vyspat nedáš?!“

Rozkašlal se i děd v koutě svém, za další přepážkou. Marfuša zmizela na záchodě, aby se babce zdaleka vyhnula. Nebo ji ještě vykráká za vlasy. Babka je zlá. Zato děda hodný a řečný. A otec mlčenlivý a věčně zasmušilý. To je celá Marfušina rodina.

Marfuša vykonala potřebu, umyla si tvář a pohlédla na sebe do zrcadla. Sama sobě se věru líbí: tvářička krásně bělostná, pihami nepoznamenaná, vlásky rusé, rovné a hladké, oči po mamince šedé,

nosík malý, ale žádný pršáček, ten je zase po otci, uši má velké jako děda a obočí černé jako babička. Ve svých jedenácti umí Marfuša le-dacos: učí se na dvojky, s chytrým strojem je jedna ruka, na klávesnici poslepu píše, také slov čínských plno umí, mamince pomáhá, křížkovým i perličkovým stehem vyšívá, v chrámovém sboru zpívá, modlitbám zpaměti snadno se učí, pelmeně umí udělat, podlahy vytřít i prádlo vyprat.

Z kelímku vytáhla svůj kartáček zubní v podobě dráčka žluto-rudého, zubním elixírem napojila a do úst vsunula. I stříkl dráček na jazyk *jemnopříjemno*, na zuby se vrhl a tiše zabzučel. Marfušenka si mezitím do vlasů hřeben pustila. Hřeben *kombinovaný* se do své obvyklé práce pustil a s vrněním sotva slyšitelným se plazil po rusých vlasech Marfušiných. Krásné vlasy má Marfuša! Hladké, dlouhé, hedvábné. Pro hřeben je radost se takovými vlasy plazit a hned nato je zaplétat. Rozčesal je, pak se na temeno vrátil a jal se cop vinout. Marfušenka dráčka z úst do dlaně vyplivla, opláchla ho a do kelímku vrátila. Mrkl na ni dráček zubáček očkem ohnivým a vzápětí do jitra příštího nehybně strnul.

A z kuchyně už babka neúnavná hašteřivě volá:

„Marfo, zapal v samovaru!“

„Hned, babi!“ křikla vstřícně Marfuša a na hřeben čínský čínsky zahartusila:

„Kuai-i-diar!“*

Zašramotil hřeben hlasitěji, *měkké* zuby se ve vlasech rusých hbitěji zamíhaly. Vybrala si Marfuša mašli oranžovou a k tomu dvě kulaté náušničky červené, počkala, až hřeben své dílo dokoná, a hned nato se přepážkami do kuchyně rozběhla.

Naplnit vodou samovar, do nějž se vejde půldruhého kbelíku, pro Marfušu nic není: naplnila ho, březovou kůru zapálila, do černého chřtánu ohnišťátka samovarového hodila a na hořící kůru hned přiložila borové šišky, na kterých byli s celou třídou ve Stříbrném Boru.

*Rychleji! (čínsky)

Marfuša za týden celé tři pytle nasbírala. To byla velká pomoc jak pro rodiče, tak pro matičku Moskvu.

Zapraštěla kůra březová, Marfuša na šišky borové přihodila svažeček proutků březových, nahoru trubku plechovou připevnila a její druhý konec do zděže komínové ve zdi vsadila. Komín tu byl jediný na celý jejich patnáctipatrový dům. Samovar vesele zahučel a šišky živě popraskávaly.

Neposedná babka taky nezhálela: sotva ranní modlitbu od-rmolila, hned začala ruskou pec roztápět. Tak se dnes každého rána děje v celé Moskvě, všichni pece roztápějí a oběd v nich připravují, přesně jak poddaným Gosudar kázal. Je to pro Rusko velká pomoc, velká úspora plynu drahocenného. Marfa se ráda dívá, jak se dřevo v peci rozhořívá. Dnes ale nemá poky, dnes je přece zvláštní den.

A tak se Marfuša do svého koutku odebrala, rychle se pomodlila a živému portrétu Gosudarovu na stěně se poklonila:

„Zdráv buďte, Gosudare Vasiliji Nikolajeviči!“

Usmívá se na ni Gosudar, očima modrýma na ni přívětivě hledí:

„Zdráva buď, Marfo Borisovno.“

Dotekem ruky pravé Marfuša svůj chytrý stroj oživila:

„Ahoj, Chytrolíne!“

To už se v odpověď modrá bublina rozsvěcí a přívětivě na dívku pomrkává:

„Ahoj, Marfušo!“

A Marfuša už do kláves buší, do inter-ano vstupuje a lístky škol-ských novin ze Stromu Výuky otrhává:

- Vánoční bohoslužby pro žáky ruských církevních škol
- Všeruská soutěž o nejlepší ledovou sochu Gosudarova koně Budimíra
- Závod v běhu na lyžích s čínskými roboty
- Sáňkování z Vrabčích hor
- Úctyhodný počín žáků 62. školy

Otevřela si poslední zprávu: *Žáci církevní školy č. 62 se rozhodli i o krásném svátku Narození Kristova dál pokračovat ve vlastenecké výpomoci bolševské cihelně, podílející se na celostátním programu Velká ruská zeď.*

Než stačila vyhledat osobní zprávy, ze zadu ucítila dědův tabákový dech:

„Dobrý ráno, ty má čečetko! Tak co novýho po světě?“

„Školáci i o Vánocích vyráběj cihly!“ odpověděla Marfuša.

„Ale prosimtě!“ zakroutil hlavou děda a upřel oči na blankytnou bublinu. „To sou teda pašáci! Takhle budem se zdí hotový k Velikonočum!“

A hned nato štouchl Marfušu prstem do boku. Ta se rozesmála a do vousů šedých se i sám děd uculuje. Je hodný a řečný. Ten už toho viděl opravdu hodně a hodně toho i své vnučce o Rusku povyprávěl: O Chaosu Rudém, o Chaosu Bílém i o Chaosu Šedém. Nebo také o tom, jak otec Gosudarův Nikolaj Platonovič Kreml obílit nakázal, mauzoleum i s rudým buřičem během hodiny zbořit nechal, nebo jak lidé na Rudém náměstí sami své cestovní pasy pálili. A mluvil i o Obrodě Rusi či o hrdinských opričnickích, kteří vnitřním nepřátelům klidu nepopřáli, i o krásných dětech Gosudarových a kouzelných hračkách jejich či také o bělouši Budimírovi.

I šimrá děd Marfušu plnovousem svým:

„A víš ty co, čečetko? Zeptej se toho tvýho Chytrolína, kolik cihel do Zdi eště schází.“

Marfuša se ptá a Chytrolín odpovídá hlasem poslušným:

„K dokončení Velké ruské zdi je zapotřebí ještě 62 876 543 cihel.“

Děd nabádavě hlavou pokyvuje:

„No vidíš, vnučko moje milá, kdyby každej školáček po cihličce uplácal z hlíny naší rodný, tak by Gosudar byl se Zdí rázem hotov – a do celýho Ruska by krásnej život přišel!“

To všechno Marfuša ví. A ví taky, že Velká zeď bude dostavěna kdoví kdy, jelikož záměru tomu věčně překážejí nepřátelé vnější i vnitřní. Že je třeba ještě spousty cihliček uplácat, než se do Ruska všeobecné

šťestí dostaví. Roste a roste, Zeď ruská, od nepřátel vnějších Rusko ochraňuje. Kdežto ty vnitřní opřičníci na kousky rvou. Vždyť za Zdí velikou řadí kyberpunkové zatracení, kteří náš plyn protiprávně odsávají, katolíci licoměrní, protestanti nestydatí, buddhisté šílení, muslimové nelítostní i docela obyčejní neznabozi prohnílí, satanisté, kteří se za zvuků hudby *proklaté* po náměstích natřásají, sodomité nenasytní, komisaři nestoudní, kteří si potmě navzájem zadnice natrhávají, vlkodlaci zlověstní, kteří podobu svou Bohem danou proměňují, plutokraté chtiví, virtuálové nebezpeční, technotroni nelítostní, sadisti, fašisti a megaonanisti. O megaonanistech Marfuše její přítelky vykládaly: jak se ti evropští nemravové po sklepích zamykají, tabletkami ohnivými se cpou a holkám pak pičky drandí zvláštními strojký drandícími. O megaonanistech se Marfušence zdálo už dvakrát, jak ji honí po sklepích a do pičky jí elektrické háky strkají. Hrůza...

„Skoč pro chleba, Marfo!“

No prosím, a zase musí ven. Takhle ráno se jí nechce, ale není zbyť. Natáhla si Marfuša svetr, přehodila přes něj kožíšek svůj starý, z něžž už vyrostla, nohy do starých šedých válenek obula, šátek vlněný z pece stáhla a přes hlavu si přehodila.

Babka už jí do ruky stříbrný rublík strká:

„Vem bochníček bílýho chleba a čtvrtku černýho. A nezapomeň na drobný zpátky!“

„A mně kup krabičku papirosek, děvenko,“ nakrucuje si kníry děda.

„Celej barák už začadil...“ vrčí babka a Marfušence šátek zavazuje. Jenže šprýmař děda ji ukazovákem do boku štouchne:

„Vzhůru dólu – a sme v Soulu!“

Babka nadskočí a odplivne si:

„Aby tě husa kopla, dědku jeden plesnivá!“

Špásovný děda ji ze zadu kolem vyzáblých ramen obejme:

„Nesyč, Zmije Timofejevno! Však já ti z penze *nadělím!*“

„Ty tak nadělíš, Vysavači Ivanoviči, to bych se načekala!“ odstrkuje ho babka, ale děda ji na rty šikovně políbí.

„I ty muj vlčáku vypráskaná!“ směje se babka, líbá ho a taky ho obejmeme.

Marfuša z domu odchází.

Výtah o svátcích nejezdí, to městská radnice nedovolí. Schází tedy Marfuša z osmého patra pěkně pěšky a rukavicí červenou po počmáraných zdech popleskává. Podesty na schodišti jsou špinavé, smetí se tu válí, tu i onde jako preclík přeschlý hovno zkroucené leží – a není divu: dům patří zemstvu, a zemstva Gosudar už nějakých šest let v lásce nemá. Malá Bronná se zaplatpánbu u opričníků vyplatila, jinak by to tu dopadlo jako s Ostoženkou nebo Nikitskou. Však si Marfuša dobře pamatuje, jak Nikitskou rebelantskou vypalovali. Kouře tehdy plná Moskva byla...

Marfuša vyšla z domu ven. Na ulici leží sníh a sluníčko se v něm třpytně odráží. A děti už jsou do hry plně zabrané: Serjožka Burakov, Světa Rogozinová, Viřka Slůně, kluk ze třináctky, zvaný Smutek, a k tomu jacísi *vlnění* otrhanci ze Sadové. I když jsou Vánoce, hrají si stále na totéž: na šlechtu a opričníky. Šlechtici si usedlost ze sněhu postavili a v ní se usadili. Opričníci je s raketometry v rukou obklíčili: „Slovo a Dílo!“ volají na ně. Šlechta se rampouchy vyplácí. Jakmile ale rampouchy dojdou, opričníci pevnost ztečí berou. A tak na usedlost sněhové koule vyletěly, opričníci zahvízdali a k tomu zahalekali:

„Hojda! Hojda!“

Marfušenka pomaličku bitvu mívá. Do zad ji udeří koule sněhová.

„Marfo, pojd' se s námi bít!“

Marfuša se zastaví. Hned k ní přiskočí zrudlí Světko a Smutek:

„Kam se ženeš?“

„Musím koupit chleba na snídani.“

Šikmooký Smutek nosem popotáhne:

„Slyšelas už, že kluci ze Vspolný sprostě nadávaj? Samej čur... a samá kun...“

„No to jsou věci!“ zakroutila hlavou Marfuša. „A kdo je napráskal?“

„Saška holubář. Ten zavolal Serjogovi a Serjoga to natroubil svému fotrovi. No a ten to rovnou hlásil na policajty.“

„Správně!“

„Hele, dej si s náma aspoň jedno kolo. Mohla bys dělat kněžnu Bobrinskou.“

„To nejde. Doma na mě čekaj.“

Jakmile vyšla ze dvora, k Choprovovu krámku zamířila. Je krásně vánočně upravený: přede dveřmi stojí dva stromečky ozdobené, za sklem poletují živé vložky, v koutě Děda Mráz se Sněhurkou na ledových saních ujíždějí. Když Marfuša vstoupí, měděný zvoneček cinkne. A v krámku už fronta stojí, naštěstí krátká, sotva třicet lidí. Marfuša se za jakéhosi staříka v kožichu čínském postaví a na prosklený pult se zadívá. Za sklem je k vidění všechno, s čím se tu obchoduje: maso s kostí i bez kosti, kachny a kuřata, salámy měkké i trvanlivé, mléko normální i kyselé, máslo kravské i postní, oplatky v čokoládě Miška v tajce i Miška na severu. A taky vodka žitná i pšeničná, cigarety Vlast a papirosy Rus, perníky mátové i obyčejné, suchary s rozinkami i bez, cukr krystal i cukr sekaný, krupice pšeničná i pohanková, chléb černý i bílý. Inu což, zrovna kvůli tomu chlebu a dědečkovým papirosám nezbude než celou frontu vystát. Jenže najednou slyší Marfuša ve frontě hlásek známý:

„Půl libry sekanýho, bochník černýho, čtvrták žitný a za dvacetník jablečných povidel.“

Je to Zinka Šmerlinová ze třetího vchodu. Marfuša k ní hned přiskočí:

„Zinko, kup mi tam chleba a papirosy!“

Černovlasá černoooká Zinka si neochotně Marfušin rublík bere. A fronta ihned ožívá:

„To máš takovej kvalt, že nemůžeš chvilku postát?“

„Nech si toho předbíhání! Nepouštějte ji!“

„My si taky dem akorát pro chleba!“

„Vida ji, potvrku!“

Jenže za pultem zrovna stojí sám Choprov a ten má děti rád:

„Vodpusťte si laskavě to držkování! A chudáka holku nechte na pokoji. To vás ubude, nebo co? Zejtra stejně dete zase hákovat.“

Hokynář je při těle, vysoký, s pěkně zastřiženou ryšavou bradou, v červené haleně se zapínáním na stranu a ovčí vestičce. Velkýma rukama Marfuše rád podá chléb i papirosy, vrátí jí drobné a ještě na ni mrkne malým očkem, zateklým v tuku:

„Tak leť, cácorco!“

Marfuša se Zinkou vycházejí z krámku. Zinka je z rodiny nebohaté a Bohem ublížené: otec je sice mistr přes *teplé* roboty, jenže hořkou pije jako nezavřený. A matka, ta vůbec prstem nehne. Proto je taky Zinka oblečena chudičce: válenky bídné, vaťák záplatovaný, čapka sice ze stříbrné lišky, ale stará, vypelichaná, nejspíš po starší sestře Tamaře.

„Jdeš na Rudý náměstí s Tamarou?“ ptá se Marfuša a tašku s chlebem se snaží chytit pohodlněji.

„Kdepák,“ kroutí hlavou Zinka. „Ta husa Tamarka je zrovna v Kolomně a vrací se až nočním vlakem. Takže deme s Vaskou.“

Vasja je Zinin mladší bráška. Ti se mají, dostanou hned dva dárky. Marfušenka si musí počkat, až jí maminka bratříčka porodí.

Sotva minuly dva domy na Malé Bronné, najednou tumáš: sám Amoňa Kijevgorodskij si to se psem svým elektrickým vykračuje a za ním se vleče banda zevlounů. Marfuša zatím blahoslaveného Amoňu jen jednou jedinkrát viděla, když ho na laně nad Trubné náměstí vytáhli, aby neštěstí uviděl. A uzřel Amoňa, že panovníci druhý potrat čeká, protože ji uřkla jedna střelecká vdova. A lid to tenkrát vdově škaredě spočítal: odvěkli ji po Vasiljevském svahu k řece Moskvě a tam bidly pod led říční zašťouchali.

Zastavila děvčátka a na blahoslaveného se zadívala. Kráci celý shrbený, vyzáblý, odrbaný, čímisi se podobá žábě, a na provaze svého psa elektrického jménem Kade vede. Na hrudi mu visí těžký kříž ocelový, přes ramena řetězy, z uší mu dubové zátky trčí – to aby ho halas lidský neobtěžoval. Babička Marfuše říkala, že ty zátky dubové si Amoňa z uší vytahuje jen jedinkrát za rok, o svátku Proměnění Páně, aby „šepot světa hříšného znovu zaslechl“. Kvůli zátkám dubovým Amoňa vůbec normálně nemluví a jen křičí a křičí. Však to dívky zažily i teď:

„Na cestu nevidím! Tma je vůkol!“

Ač je slunečné ráno, Amoňa na cestu nevidí. Zůstává stát a s ním i dav.

„Posviť mi! Posviť mi!“ volá blahoslavený.

Pes Kade rozsvěcí oči své kobaltové a modře svítí Amoňovi pod nohy. Opírá se Amoňa o berlu, hlavu svou velkou až k zemi sklání, čichá ke sněhu a volá:

„Nějak to tu krvičkou zavání!“

I zahemží se dav kolem něj:

„A čípak krev to poteče, Amoňuško?“

„Kdo se koho a čeho ostříhat má?“

„Kam se schovat?“

„Kde svíce zapalovat?“

„Komu dary přinášet?“

A Amoňa ke sněhu přičichává. Všichni trnou.

„Jen malý bude neštěstí!“ volá Amoňa.

Dav se kolem něj nepokojně tísní:

„Ukaž neštěstí! Ukaž neštěstí!“

Napřimuje se pomalu Amoňa a zpod obočí huňatého kol sebe zběsilé pohledy vrhá:

„Jen malý neštěstí! Malý neštěstí!“

„Ukaž neštěstí! Ukaž neštěstí!“ stahuje se kruh kolem něj. Kupci a měšťané, otrhanci a žebráci, opilci a váleční vysloužilci, čínští nosiči a tatarští bylinkáři, pubertáci i malí caparti a všichni sborem žadoní:

„Ukaž neštěstí! Ukaž neštěstí!“

Amoňa se narovná zcela a paži vztyčuje:

„Zvedněte mě!“

Dav se zahemžil a jal se na okna a dveře domů nejbližších klepat. Za okny se hned zamíhaly tváře a čtyři nemluvní vyznavači blahoslaveného ze svých batohů stočená pevná lana vyjímají. Stačí okamžik... a lana už visí z balkonů a jako hadi se za okny svíjejí až dolů k zemi. A hned je tu policajt, co Malou Bronnou uzavře: Amoňa se

vzduchem vznášet bude! Je to jednoduché: kde Amoňa nešťestí věští, tam vše hned musí znehybnět.

Uvázali Amoňu na lana v pase, věrný pes jeho se na zadní postavil, dav se rozestoupil. Napínají se lana a Amoňa vzhůru stoupá.

I strnul dav. Všichni vzhůru hledí. Vzlétá blahoslavený Amoňa nad Moskvu. Výš a výš. Už je v druhém patře, ve třetím, ve čtvrtém. V pátém.

„Vidím nešťestí malý!“ rozléhá se nad hlavami lidí.

Za lana už táhnout přestali. I visí Amoňa Kijevogorodskij mezi nebem a zemí. Dav pod ním stojí, ani se nepohne. Marfuša pusu dokonán otevřela. Na vznášejíciho se Amoňu oči poulí.

„V Zamoskvorečí krev střelecká poteče!“ věští z výšin Amoňa. „Zmáčknou v pondělí opričníci dva plukovníky. Ale malejm lidem se nic nestane.“

I vydechnou si lidé dole úlevně: Toť malá pohroma, pravdu má Amoňa. Nikdo ze střeleckých rodin v davu nebyl. Jen jedna žena jediná v perziánovém kožíšku se pokřižovala a pryč odběhla.

„Spustte mě!“ kvičí Amoňa a ve vzduchu se na lanech zmítá.

Spustí ho tedy na zem a od lan odvážou. A on hned:

„A co odměna za léčení?“

Vzápětí se k němu lidské ruce s dary natahují. Někdo dává jídlo, jiný věnuje peníze. Jeho souvěrci a pes elektrický pomáhají dary sbírat.

„Jsem nemocnej! Nemocnéééj!“ křičí teskně Amoňa.

Dav se křižuje a klaní se mu. Křižuje se Marfušenka a taky ona se blahoslavenému uklání. Modré oči Kadeho se na její tašce s chlebem a papirosami zastavují. Ramenatý Amoňův souputník přistupuje k Marfuše a Zině s pytlem a před nimi ho mlčky otevírá. Děvčátka do něj poslušně vhadzují všechno, co v rukou drží.

„Jsem nemocnej! Nemocnéééj!“ ječí Amoňa tak, že kdekdo v davu vzlykat začíná.

Odchází Amoňa po Malé Bronné. Všecek dav za ním se valí. Zina s Marfušenkou ho jen zkoprnělyma očima vyprovázejí.

Policajt pískl a stojící auta znovu se rozjela. Děvčata se taky vzpamatovala a uvědomila si, že je třeba vyrazit zpátky do krámu. Marfuše z rublu ještě celých osmdesát kopějek zbylo, zato Zině sotva tři.

„Musím to říct doma,“ zamyslela se Zinka. „Necháš mě zavolat?“
Zinka má mluvilku věčně bez kreditu.

„Klidně,“ sejme si Marfuša mluvilku z ucha a Zině ji podává.

Ta si rudohnědou mluvilku hned na ušní lalůček přivěsí:

„Alkonost – dva, dva, devět, čtyřicet šest, půl sta, osm.“

Zinčina rodina má toho nejlevnějšího operátora dálkomluvy – Alkonost. To Marfušina využívá službu Sirin. A ne snad proto, že by byli Zavarzinovi o tolik bohatší než Šmerlinovi. Prostě před půlrokem Marfušin tatínek vyřezal přednostovi z Úřadu spojů oltář domácí se Spasitelem a apoštoly. Nu a ten se přednostovi zalíbil tak, že rodině Zavarzinových zařídil tři čtvrtě roku volání na Sirinu bezplatně.

„Mami, já nechala všechno nakoupený jídlo blahoslavenému,“ hlásí Zina.

„Ty si ale husa!“ odpovídá matka. „Bez kořaly tě táta domů nepustí...“

„Jenže mně zbyly tři kopějky.“

„Tak to za ně pěkně kup.“

Zinka mluvilku s povzdechem vrací:

„Nedá se nic dělat, musím jít skučet k Puškinovému pomníku – *Loučení* zpívat nebo tak něco. Třeba si na tu čtvrtku vodky vyžebrám.“

„Tak spánembohem,“ kývne jen Marfuša a sama se ke krámku vrací.

Ví, že Zinka nejde žebrat poprvé. Ale půjčovat jí nesmí.

Fronta v krámku se mezitím rozrostla, o posledním dnu vánočních svátků jídlo všem docházelo. Jenže tentokrát tu nikdo známý nestál. Nedalo se nic dělat: odstála si tu Marfuša své a znovu tělnatého Choprova oslovila:

„Bochník bílýho, čtvrtku černýho a krabičku papiros.“

Hokynář přimhouřil očka zateklá v tuku:

„Ale dyť sis to sotva vodnesla, cácorcko! To už u vás doma všechno snědli a vykouřili!“

„Já to všechno dala blahoslavenýmu Amoňovi, Paramone Kuzmiči.“

Škrábe se v ryšavém plnovousu Choprov:

„Tak takhle to je! No to jsi pašák! To je samozřejmě věc bohulibá.“

Na okamžik zaváhá, pak do krabice s ledovkami hrábne a plnou hrst Marfuše nasype:

„Tumáš.“

„Pánbu vám to zaplat!“

Bere si Marfušenka ledovky své, chléb i papirosy a pěkně rovnou domů. Strčí si jednu ledovku do pusy, jde, cucá cukrátko, spěchá, pak z Malé Bronné odbočí a z otevřené ventilačky v přízemí rohového domu slyší:

„Au, já už to neudělám! Au! Au! Fakt neudělám!“

A do toho je slyšet švihající rákosku. Marfuša zvolnila krok a pak se i zastavila.

„Já už to neudělám! Au! Neudělám!“

„Auau! Neudělám!“

Někdo tam řeže kluka. Vzduchem sviští rákoska a mlaskavě dopadá na klukovskou zadnici. Zřejmě ho řeže otec. Marfušu nikdy neřeže taťka, jediné mamka. A i to zaplatpánbu jen zřídkakdy. Naposledy těsně před Vánoci, když kvůli Marfušině neopatrnosti průvan dva řádky *koksu* odvál. Maminka s tatínkem se toho večera po celodenní práci v kuchyni usadili a tři bělostné proužky na stole vytvořili, jenže Marfuša právě vynášela smetí a dveře dokořán otevřela. A v kuchyni se zrovna jako naschvál větralo. Na chodbě bylo jedno okno rozbité, což způsobilo takový průvan, že se veškerý připravený *koks* po koutech rozletěl. Otec s dědou se rozkřičeli. Babka ji začala štípat. Kdežto matka Marfušu mlčky položila na lože manželské a švihadlem jí holý zadek seřezala. Marfuša plakala, zatímco děda s otcem kuchyní po čtyřech lezli, prsty si slinili a bílý prášek sbírali...

Vstoupila Marfuša do domu a tam hned ve vchodu u radiátoru tři žebráci popíjejí. Na zem si prostřeli noviny *Obrození*, rozložili si na ně to, co ráno po městě posbírali a vyžebřali, a teď přežvykují a s chutí

si z láhve samohonky přihýbají. Určitě nejsou místní, ale přespolní, o Moskvany nejde už na první pohled: jeden je hodně starý a jako mlha šedivý, další černovlasý pořízek, ovšem bez nohou, a třetí pak mladíček. Jak se zdá, samohonku si koupili u Čičanů na Puškinově náměstí, v *měkké* láhvi.

„Vítej, děvčátko, jak se vede?“ usmívá se na ni ten starý.

„I vy buďte vítáni,“ broukne Marfuša, když kolem prochází.

Už stoupá po schodech, ale najednou ji napadne, že by je měla domovníkovi udat. Není žebrák jako žebrák. O Třech králich do domu č. 15 maškary pustili, ty vrazily do tří bytů a s pistolí v ruce si tam tři nacpané pytle všeho možného „vykoledovaly“. Takovíhle žebráci z ulice v nejlepším případě na schodech nasviní, a v tom horším jednoduše něco ukradnou. A tak Marfuša u domovníkova bytu v druhém patře zazvoní. Otevře jí domovníková v natáčkách a s papirosou mezi zuby.

„Co chceš?“

„Dole u vchodu seděj nějaký žebráci a popíjej samohonku.“

Jen to dořekla, nahoru po schodech se rozběhla. Jakmile se dostala do svého patra, z rozbitého okna ven se vyklonila, tak byla zvědavá, co bude dál. Po chvíli pouhé zdola se halas ozval a hned nato se dveře rozlétly.

„Přesvatá naše matko Boží!“

Ze vchodu se jako první valí dědek, hned za ním ten mladíček a nakonec invalida s dřevěnými opěrkami v rukou, co se jim žehličky říká. Hned za nimi vyběhl domovník Andrejič s elektrickým pendrekem. Zamířil a mrzákovi přímo do zadnice blesk modravý vypustil. Zakvičel mrzák a rozláteřil se:

„Sráči jeden zkurvená!“

Pohrozil mu domovník:

„Ať po tobě nešlehnu ještě červeným! A nenechám sebrat policaj-tama, ty sprostáku!“

Děda s mladíčkem mrzáka popadnou a vlečou ho pryč. Místní kluci za nimi povykují a sněhovými koulemi je vyprovázejí. Rudo-

nosý Andrejič si do sněhu odplivne, pendrek do pouzdra ukládá a pak už mizí v domě.

Věc užitečná, ba státotvorná učiněna byla. Spokojená Marfuša u dveří bytu svého zvoní. Otevírá jí babka a celá se vzteky třese:

„Kde se flákáš, ty mrcho?!“

Děda zrovna ze záchoda kráčí a jen se za babčíným ramenem uculuje:

„Nejspíš se s kamarádkou někde zakecala!“

Otec v kuchyni chmurně mumlá:

„Marfu – tu tak pro smrt poslat...“

„Viděla jsem blahoslavenýho Amoňu,“ hájí se Marfuša. „Zvedli ho nad ulici a von si potom vo odměnu řek. Tak jsem mu dala chleba i tabák. Všechno jsem to musela koupit znovu.“

Babka ztichla.

„Vida, tak si svoje vysloužil...“

„No a co viděl?“ zajímá dědu.

„Že střeleckou chasu vemou u huby...“

„Pánbu je ochraňuj,“ zamává rukama babka a od Marfuši si chleba bere.

„Žádná škoda,“ vrčí otec.

„To věru ne!“ zapaluje si děda.

„Jen se na ně podívejte, jak jsou vyžraný, a to si nic vyválčit nemuseli,“ vyhlédne z koupelny zívající rozcuchaná matka. „Takovej Voronin? Ten jezdí hned třema medákama! Ale snad se teda pustíme do snídaně...“

Celá rodina se k Nikolovi Divotvůrci pomodlila, posnídala kaši pohankovou s mlékem a pak popili čaje čínského s bílým chlebem a povidly jablečnými. Otec ještě chvilku dláty dloubal do tabatěrek a pak je odešel prodávat na své oblíbené náměstí Miusské. Maminka s babičkou se do kostela vydaly. Děda vzal sáňky a na Arbat pro dříví se vypravil. Jen Marfuša zůstala doma, aby nádobí umyla. Opláchlá všechny talíře a hrnky a poté si ještě našívací bílé límečky na školní uniformu vyprala a nažehlila. Pak si sedla k Chytrolínovi, aby si s ním

čínskou počítačovou hru Gocze neboli „státní hranici“ zahrála. Hrála až do oběda, ale bájný meč bao-c'-tiang najít nedokázala. Protože ten se nesmí hledat v hradu, ale v podzemí, tam, kde terakotoví vojáci stojí, co pak ožívají, vpřed se vrhají, zpod země ven se derou a k naší hranici se kradou. Zatímco se s nimi bijete, meč modře září, ale jakmile je udoláte, okamžitě mizí. Jen si zkuste ho najít! Kolka Baškircev ale říká, že když meč najdete, všichni nepřátelé vmžiku mrtvi padnou a mladý Gosudar se s princeznou Sung-jüng ožení, a pro děvčata je tam jedna *odbočka* – svatba, Kolka říkal, že je to na té svatbě moc krásné, princezna si během hostiny šestkrát mění róbu, ale pak je tam další *odbočka*, zakázaná: o tom, co mladý pár v ložnici vyvádí. Dívat se na to je *přísně zakázáno!* A Marfuša se na něco takového dívat nikdy nebude! Zato kluci, kteří bao-c'-tiang našli, se dívají...

Uběhlo ještě několik hodin, kukačky na zdi znovu zakukaly. Vrátila se z chrámu maminka s babkou, děda přivlekl plné sáňky dřeva a i otec přišel, celý blažený – prodal hned tři tabatěrky! To je úspěch! Samou radostí se v lékárně pro kventlík *koksu* stavil. Šňupli trochu s mamkou, kořaličkou zapili, a dokonce i dědovi s bábou něco přenechali. Otec se věčně tváří jako kakabus, jedině *koks* ho rozveselit dokáže. Hned je to úplně jiný člověk – hovorný, čilý, dokonce bujarý je. A když je bujarý, hned písňe zpívá: *Podzim je tu, Dneska jsem si nepospal, Jasný sokol sněhem brouzdá, Žalem pláču, Chazbulat udatný...* A pak si s maminkou a s dědou do kuchyně sedli a zpívali. Zpívali a zpívali, až se z toho rozplakali – inu, jako vždycky. Marfuša si mezitím teplou kaši na talíř naložila, na Strom Výuky pohlédla, aby věděla, co ji zítra ve třídě čeká:

- 1 Matematika
- 2 Čínština
- 3 Slovo Boží
- 4 Dějiny Ruska
- 5 Pracovní výchova
- 6 Sborový zpěv

Šest vyučovacích hodin, to je docela dost.

Se Slovem Božím je Marfuša odjakživa kamarád. Dějin Ruska si považuje, čínštině se svědomitě věnuje, při pracovní výchově je svižná a pohotová, ve sboru taky zpívá dobře – zato matematika! To je pro Marfušu věda dosti složitá. A její učitel, Jurij Vitaljevič, je osobnost stejně složitá. Věru moc složitá! Je vysoký, vyzáblý, tenký jako meč bao-c'-tiang a velmi, velmi strohý. Už v první třídě, když probírali základy aritmetiky, Jurij Vitaljevič přecházel po třídě a hlasem svým skřípavým neustále opakoval: „Aritmetika, děti, to je velká věda!“ Natožpak matematika... S tou má Marfuša velký kříž: Jurij Vitaljevič ji už osmnáctkrát poslal do kouta, sedmkrát tam musela klečct, a čtyřikrát dokonce na hrachu.

Marfuša otevřela učebnici nenáviděné matematiky, ale hned ji zase zavřela a zpátky do poličky strčila. Někteří učitelé jsou hrozní, a jiní zase hodní a srdeční. Třeba tělocvikář Pavel Nikitič? Ten když se na člověka podívá, jako by mu rovnou desetirublovku podával. Děvčata s oblibou nechává běhat, střední i krátké tratě. 500 sáhů volně, 50 sáhů sprintem. Přes léto v tričkách, v zimě na lyžích. Holky běží a on je povzbuzuje:

„Makej, makej, makej!“

Marfuše jde nejlíp sprint! Je mrštná a rychlonohá. Dvakrát už byla na obvodních závodech. Jedno čtvrté a jedno šesté místo si odtud odvezla.

Marfuša si zasurfovala po inter-ano a pak se znovu do hry Gocze zabrala. A jak u toho ten čas letěl! Byly čtyři, pak pět, půl šesté. A vtom jí srdce v těle zrovna poskočilo: je nejvyšší čas! Maminka ji vypravila, vyšnořila, nový vlněný šátek na hlavu uvázala a na cestu pokřížovala:

„Tak běž, cerunko!“

Vyšla Marfuša z domu, a srdce jí div z hrudi nevyskočí. Ze všech okolních šesti vchodů už vycházejí svátečně nastrojené děti. Je tu i Zina Bolšovová, i Stasik Ivanov, i Asša Guljajevová, i Maška Mor-kovičová, i Koljacha Kozlov. Společně s nimi všemi Marfuša na Velkou Bronnou vyšla. A tady už se další děti valí – desítky, stovky!

Na Puškinově náměstí Marfuša zabočila s ostatními na Tverskou a ta už byla dětí plná! Kráčeji děti směrem ke Kremlu v průvodu mohutném. Dospělí tu vůbec nejsou, nesmějí sem. Své dary už dostali. Z obou stran masu dětí jízdni strážníci hlídají. Marfuša kráčí s ostatními. Srdce jí v těle prudce buší a nadšením trne. Řeka dětská stále pomaleji plyne, jak se do ní z postranních ulic další a další chlapci a děvčata vlévají. A tady už je Maněžné náměstí. Marfuša je přešla společně s ostatními. Ještě krok, ještě a ještě – a malá červená Marfušina kozačka na dlažbu Rudého náměstí došlápla. Průvod se pomalu sune jako had obrovský. Pod Marfušinýma nohama je Rudé náměstí. Náměstí, které jí vždycky bere dech. Tady hrdiny vyznamenávají a naopak nepřátele země popravují. A vtom se rozezněl orloj na věži Spasské, je šest hodin! Řeka dětská se zastavila, ani se nepohne. Halas utichl. Světla kolem pohasla. A nahoře, na mračnech zimních převeliká tvář Gosudarova se rozzářila.

„ZDRÁVY BUĎTE, DĚTI RUSKA!“ zahřímalo nad náměstím.

Zakřičely děti v odpověď, začaly skákat a mávat rukama. Marfuša též, kochajíc se Gosudarem. A on se usmívá z oblak, jeho oči blanlytné vřele hledí. Jak nádherný je Gosudar Vší Rusi! Jak je krásný a dobrotivý! Jak moudrý a laskavý! Všemocný a nezdolný!

„BLAHOPŘEJI K NAROZENÍ PÁNĚ, DĚTI RUSKA!“

A najednou, jako na štíči příkázání, skrze oblaka, skrze tvář Gosudarovu tisíce balónků rudých k zemi klesají. A na každém z nich lesklá krabička visí. Děti poskakují, chytají krabičky a k sobě si je přitahují. Jednoho balónku spadlého z nebe se zmocní i Marfuša a krabičku k sobě tiskne. Stejně si počínají i děti kolem.

„ŠŤASTNY BUĎTE, DĚTI RUSKA!“ hřmí z nebe.

Usmívá se Gosudar. A mizí.

Do očí Marfuše slzy nadšeného dojetí vhrknou. Se vzlyky tiskne krabičku ke kožíšku ovčímu a společně s davem po Vasiljevském svahu kolem chrámu Vasilije Blaženého sestupuje. Jakmile sevření mas trochu povolí, netrpělivě lesklou krabičku otevírá. A v té je cukrový Krem! Přesná kopie Kremlu bělokamenného! S věžemi, chrámy

i zvonici Ivana Velikého! I tiskne Marfuša cukrový Kreml ke rtům, líbá ho a v chůzi olizuje...

Pozdě večer leží Marfuša ve své postýlce a v hrstičce ulepené Spasskou věž svírá. Příjemno je Marfuše i Spasské věži v její pěstičce pod příkrývkou prošívanou. Jen špička věže s orlem dvouhlavým z té hrstičky vykukuje. Do ojněného okna měsíc svítí a jeho zář se od cukrového orla dvouhlavého odráží. Dívá se Marfuša na orla cukrově blyštícího a víčka jí únavou těžknou. Byl to krásný den. Vlídny. Radostný.

Byl to svátek pro celou rodinu Zavarzinovu: cukrový Kreml na stůl postavili, svíčky zapálili, Kreml si prohlíželi a řeči vedli. Pak tatínek přinesl kladívko a Kreml na několik částí rozdělil, aby každá věž byla zvlášť. A Marfušenka kremelské věže celé rodině rozdělila: Borovicovou otci, Nikolskou mamince, Kutafju dědovi, kdežto Trojickou babce. Pak se rodina rozhodla, že Zbrojní věž nesnědí, ale uloží ji až do narození Marfušina bratříčka. Jen ať si dá a síly bohatýrské tak získá. Zato stěny kremelské, chrámy a zvonici Ivana Velikého sami snědli, čajem čínským vše zapíjejíce...

Když se očka klíží, strčí si Marfuša orla dvouhlavého do úst, pokládá ho na jazyk a pocucává. Pak usíná šťastným spánkem.

A ve snu se jí zjeví cukrový Gosudar na bílém koni.